

Er kwamen méér eenheidsvakbonden: van het spoor- en tramwegpersoneel, van PTT'ers, van politiemannen en van de arbeiders bij de Bata-fabrieken te Best – over het algemeen waren dat werknemers die, constateren van Oudheusden en Verboom terecht, 'werkzaam waren in juist die bedrijven . . . waar een uitgesproken gemengde arbeiderspopulatie wat betreft geografische herkomst en religieuze overtuiging kon worden aangetroffen.'¹

Maar het streven naar oprichting van eenheidsvakbonden duurde niet lang; toen de bisschoppen van Den Bosch en Breda eenmaal met duidelijkheid hadden gezegd dat er voor katholieke arbeiders slechts plaats was in katholieke organisaties (daarover aanstonds meer), ging zich aarzeling aftekenen. Het feit dat de communisten, hoewel zij weinig invloed in de nieuwe bonden hadden, het denkbeeld van de eenheidsvakbond met kracht bleven ondersteunen, wekte achterdocht, figuren waar leiding van uitging, waren schaars en, aldus weer van Oudheusden en Verboom, 'ook de unfaire strijdmethodes van de oude vakbonden die er geen been in zagen, degenen die zich bij de eenheidsorganisatie aansloten, met verlies van hun bij de oude vakbonden betaalde premies voor ziekte- en werkloosheidsverzekering te bedreigen, droeg in belangrijke mate tot de leegloop bij de eenheidsbonden bij.'² Die leegloop ging zich in maart aftekenen. Dat betekende tegelijk dat de samenwerking tussen de 'oude' vakcentrales minder nauw kon worden. Bij het voorzitterschap van van Lienden hadden RKWV en CNV zich slechts node neergelegd en vooral Hagoort had geen vrede gehad met het gemeenschappelijk orgaan, *Herrijzing*. Er verschenen slechts vijf nummers van, het laatste in maart '45; nadien kreeg elke vakcentrale weer haar eigen orgaan.

De 'zuilen' komen terug

Ten aanzien van de vakcentrales hebben wij de terugkeer van de 'zuilen' reeds geschetst, in welk kader wij melding maakten van de standpunten van de bisschoppen van Den Bosch en Breda. Dat die standpunten in het bevrijde Zuiden van bijzondere betekenis zouden zijn, spreekt vanzelf: de bevolking was er in overwegende mate katholiek. Dat naar de bisschoppen zou worden geluisterd, was ook een natuurlijke zaak. Al vóór

¹ A.v., p. 178.   ² A.v.